

การสร้างฐานข้อมูลขยะมูลฝอยเพื่อใช้ในการประเมินทางเลือกวิธีการกำจัดขยะมูลฝอย ตำบลพงศประศาสน์
อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Creation of solid waste database for used to evaluate of waste management at Pongprasat Subdistrict,
Bang Saphan District , Prachuap Khiri Khan Province.

สุรรัตน์ เทมวรรณ¹ ชลิดา ช่างแก้ว² ชิดชนก ปานวิเชียร³

E-mail: sureerat.tem@mail.pbru.ac.th

โทรศัพท์ 091-8751527

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการจัดเก็บและรวบรวมฐานข้อมูลขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริบททั่วไปของการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนและลักษณะการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชน ด้วยแบบสอบถามการจัดการขยะมูลฝอยภายในครัวเรือน ทั้งหมด จำนวน 1,183 ครัวเรือน ทั้งหมด 6 หมู่บ้านด้วยกัน พบว่า โดยส่วนใหญ่ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลพงศประศาสน์ประกอบอาชีพทำไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.7 รองลงมาคือ ทำนา คิดเป็นร้อยละ 21.6 และประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 94.4 ประชากรส่วนใหญ่มีวิธีการจัดการขยะในครัวเรือนโดยการคัดแยกเพื่อนำไปขาย คิดเป็นร้อยละ 61.9 รองลงมาคือ การเผา และนำไปทำปุ๋ย คิดเป็นร้อยละ 23.9 และ 10 ตามลำดับ ประเภทของขยะที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ขยะรีไซเคิล ได้แก่ ขวดพลาสติก ขวดแก้ว กระดาษ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 69 รองลงมาคือ ขยะอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 31

ปริมาณขยะอินทรีย์ที่ถูกทิ้งโดยครัวเรือนทั้งหมด 1,427 กิโลกรัม/วัน จำนวนพลาสติกที่ถูกทิ้งทั้งหมด 3,552 ชิ้น/วัน จำนวนขวดแก้วที่ถูกทิ้งทั้งหมด 1,868 ชิ้น/วัน ปริมาณกระดาษที่ถูกทิ้งทั้งหมด 668 กิโลกรัม/วัน จำนวนอลูมิเนียมที่ถูกทิ้งทั้งหมด 263 ชิ้น/วัน จำนวนเหล็ก ทองแดง สังกะสีที่ถูกทิ้งทั้งหมด 76 ชิ้น/วัน จำนวนขวดน้ำที่ถูกทิ้งทั้งหมด 1,825 ชิ้น/วัน จำนวนขยะทั่วไปที่ถูกทิ้งทั้งหมด 2,248 ชิ้น/วัน และจำนวนขยะอันตรายที่ถูกทิ้งทั้งหมด 436 ชิ้น/วัน

จากการสำรวจข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบปริมาณขยะที่ใกล้เคียงกับที่เป็นจริง เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนบริหารจัดการขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน รวมถึงดำเนินโครงการเพื่อลดปริมาณขยะจากต้นทางให้น้อยลงเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการกำจัดต่อไป

คำสำคัญ: ปริมาณขยะมูลฝอย ฐานข้อมูลขยะมูลฝอย

Abstract

The objective of this research was to developed the collection process and collect the solid waste database of community. Collecting data with questionnaires about the general context of solid waste management and characteristics of solid waste disposal of household. A total of 1,183 households, collecting for 6 villages. It was found that the majority of the population living in Khlong Wan sub-district had cultivating 43.7%, followed by paddy farming 21.6%. Most of population live in the area for more than 10 years accounted for 94.4% and there was a way to manage household solid waste by sorting for sale accounted for 61.9%, followed by burning and making fertilizer accounted for 23.9% and 10% respectively. The largest amount of solid waste was recyclable waste including plastic bottles, glass bottles and paper accounted for 69% and followed by organic waste accounted for 31%

The amount of organic waste left by all households 1,427 kilograms per day, amount of plastic wastes 3,552 pieces per day, glass bottles 1,868 pieces per day, papers 668 kilograms per day, aluminum 263 pieces per day. The amount of iron, copper and zinc 76 pieces per day, water bottles 1,825 pieces per day, general wastes 2,248 pieces per day and hazard wastes 436 pieces per day.

From the survey of household solid waste data, the amount of waste that was nearby to real data. To be used as a database for the Subdistrict Administrative Organization in planning waste management that occurred on each day. Including the project to reduce the amount of waste from the source to be less and in order to reduce the costs of organization that are responsible for further disposal.

Keywords: Amount of solid waste , Solid waste database

¹ [อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี]

² [อาจารย์ประจำสาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี]

³ [อาจารย์ประจำสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี]

ความเป็นมาของปัญหา

ปัญหาขยะมูลฝอยในปัจจุบันทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัยด้วยกัน เช่น ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี จึงทำให้มีสิ่งของที่ใช้แล้วทิ้งมากขึ้น และเมื่อมีขยะมูลฝอยมากขึ้นแต่ขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ จึงทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยถูกกำจัดไม่หมดและตกค้างตามที่ตั้งต่าง ๆ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งกำจัดขยะมูลฝอยด้วยการนำไปเทกองกลางแจ้ง (Open dump) หรือเผากลางแจ้ง (Open burning) ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ในปี พ.ศ.2557 มีการประเมินว่ามีขยะมูลฝอยเพียงร้อยละ 30 ที่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและมีบางส่วนนำไปแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ ส่วนที่เหลือแต่ก็ยังมีส่วนใหญ่ที่ไม่ได้รับการจัดการหรือถูกทิ้งเทกองเป็นขยะมูลฝอยตกค้างเพิ่มขึ้นทุกปี (กรมควบคุมมลพิษ, 2559)

ขยะมูลฝอยมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทำให้เกิดการปนเปื้อนของพื้นดิน แหล่งน้ำ และอากาศ ทำให้บ้านเมืองไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยไม่เป็นที่เจริญตาของผู้ที่ได้พบเห็น ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนโดยทั่วไป การแก้ไข ปัญหาของขยะมูลฝอยจึงควรปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไข ผลเสียที่จะเกิดขึ้น สำหรับการป้องกันและแก้ไขที่ดีควรพิจารณาถึงต้นเหตุที่ ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยขึ้นมา ซึ่งก็คงจะหมายถึง มนุษย์ หรือผู้สร้างขยะมูลฝอยนั่นเอง การป้องกัน และการแก้ไขปัญหของขยะมูลฝอยเริ่มต้นด้วยการสร้างจิตสำนึกแก่มนุษย์ให้รู้จักรับผิดชอบใน การรักษาความสะอาด ทั้งในบ้านเรือนของตัวเองและภายนอกบ้าน ไม่ว่าจะเป็นถนนหนทาง สถานที่ทำงาน หรือที่สาธารณะอื่น ๆ ให้รู้จักทิ้งขยะมูลฝอยลงในภาชนะให้เป็นที่เป็นทาง ไม่มก่กองทิ้งขยะเกลื่อนกลาด

การกำจัดขยะมูลฝอย วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ใช้ ต่อเนื่องกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีหลายวิธี เช่น นำไปกองทิ้งบนพื้นดิน นำไปทิ้งลงทะเล หมักทำปุ๋ย เผากลางแจ้ง เผาในเตาเผาขยะ และฝังกลบอย่างถูกหลักวิชาการ เป็นต้น การกำจัดขยะมูลฝอยดังที่กล่าวนั้น บางวิธีก็เป็นการกำจัดที่ไม่ถูกต้องทำให้เกิดภาวะเป็นพิษต่อสภาพแวดล้อมและมีผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์ด้วย

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อภารกิจจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ตามแผนแม่บท โดยเป็นหน่วยงานสำคัญในการนำมาตรการ และการปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลัก วิชาการ ตั้งแต่การคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทาง การขนส่งไป กำจัด รวมถึงการนำขยะมูลฝอยไปกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ การจัดการขยะมูลฝอยจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุก

ภาคส่วน และมีทางเลือกที่หลากหลายในการจัดการขยะมูลฝอย มาตรการการจัดการขยะมูลฝอยที่สำคัญข้อหนึ่งคือ การส่งเสริมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างเหมาะสมโดยอยู่บนพื้นฐานของการใช้ข้อมูลขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง ซึ่งในชุมชน ควรเริ่มตั้งแต่การพัฒนาฐานข้อมูลขยะมูลฝอยเพื่อใช้เป็นสารสนเทศในการตัดสินใจในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ด้านต่าง ๆ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลพวงศัประศาสตร์ เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน และตัดสินใจเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการขยะสำหรับชุมชน ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญ ในการพัฒนากระบวนการจัดเก็บและรวบรวมฐานข้อมูลขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนขึ้นมา เพื่อเป็น ฐานข้อมูลที่ใช้เพื่อการตัดสินใจในการบริหารจัดการขยะและ เลือกแนวทางหรือวิธีการจัดการขยะอย่างเหมาะสมกับบริบท ของชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนากระบวนการจัดเก็บและรวบรวม ฐานข้อมูลขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ ครุฑเรือนที่อาศัยอยู่เขต ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลพวงศัประศาสตร์ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 10 หมู่บ้าน 3,768 ครุฑเรือน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ จำนวน ครุฑเรือนที่อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลพวงศัประศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น 3,768 ครุฑเรือน หรือ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 (3,392 ครุฑเรือน) โดยผู้ที่สามารถให้ข้อมูลในการเก็บ แบบสอบถาม ได้แก่ เจ้าของบ้าน หรือสมาชิกในครุฑเรือนนั้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบสอบถามการจัดการขยะมูลฝอยภายใน ครุฑเรือน ประกอบไปด้วย

1) ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ที่อยู่ ชื่อเจ้า บ้าน จำนวนสมาชิกในครุฑเรือน การประกอบอาชีพ ระยะเวลา ที่อาศัยอยู่ในชุมชน

2) ส่วนที่ 2 การจัดการขยะมูลฝอยภายใน ครุฑเรือน ได้แก่ วิธีการจัดการขยะ ประเภทของขยะที่คัดแยก จำนวนขยะในแต่ละวัน วิธีการจัดการขยะที่ต้องการให้ องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามทุกครัวเรือนที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยผู้ที่สามารถให้ข้อมูลได้ คือ เจ้าของบ้าน หรือสมาชิกในครัวเรือนนั้น โดยมีวิธีการดังนี้

1) ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เกี่ยวกับบริบททั่วไปของการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชน ลักษณะการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่แล้วนำมาจัดกระทำข้อมูลใหม่

2) นำข้อมูลที่ได้จากการจัดกระทำใหม่นั้นมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการขยะของหน่วยงานต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมได้ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ ร้อยละ

ผลการวิจัย

จากการสำรวจข้อมูลปริมาณและวิธีการจัดการขยะของตำบลพงศึประศาสน์ด้วยแบบสอบถาม ในพื้นที่ 6 หมู่บ้านแล้วนั้น ได้ข้อสรุปในภาพรวมของตำบลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลชนิดและปริมาณขยะจากครัวเรือนในตำบลบ้านพงศึประศาสน์

ชนิดและปริมาณ ของขยะ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	ปริมาณ ขยะ
ปริมาณขยะ อินทรีย์ (กิโลกรัม/วัน)			
0	249	21.0	0
1	614	51.9	614
2	247	20.9	494
3	40	3.4	120
4	11	0.9	44
5	13	1.1	65
6	0	0	0
7	0	0	0
8	0	0	0
9	0	0	0
10	9	0.8	90
รวม	1,183	100.0	1,427

ชนิดและปริมาณ ของขยะ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	ปริมาณ ขยะ
จำนวนพลาสติก (ชิ้น/วัน)			
0	138	11.7	0
1	47	4.0	47
2	430	36.4	860
3	127	10.7	381
4	44	3.7	176
5	308	26.0	1,540
6	75	6.3	450
7	14	1.2	98
8	0	0	0
9	0	0	0
10	0	0	0
รวม	1,183	100.0	3,552

ชนิดและปริมาณ ของขยะ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	ปริมาณ ขยะ
จำนวนขวดแก้ว (ชิ้น/วัน)			
0	175	14.8	0
1	470	39.8	470
2	387	32.7	774
3	59	5.0	177
4	22	1.9	88
5	64	5.4	320
6	3	0.2	18
7	3	0.2	21
8	0	0	0
9	0	0	0
10	0	0	0
รวม	1,183	100.0	1,868

ชนิดและปริมาณ ของขยะ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	ปริมาณ ขยะ
ปริมาณกระดาษ (กิโลกรัม/วัน)			
0	633	53.5	0
1	480	40.6	480
2	57	4.8	114
3	0	0	0
4	0	0	0
5	4	0.3	20
6	9	0.8	54
7	0	0	0
8	0	0	0
9	0	0	0
10	0	0	0
รวม	1,183	100.0	668

ชนิดและปริมาณ ของขยะ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	ปริมาณ ขยะ
จำนวนเหล็ก ทองแดง สังกะสี (ชิ้น/วัน)			
0	1,124	95.0	0
1	46	3.9	46
2	8	0.7	16
3	3	0.3	9
4	0	0	0
5	1	0.1	5
6	0	0	0
7	0	0	0
8	0	0	0
9	0	0	0
10	0	0	0
รวม	1,183	100.0	76

ชนิดและปริมาณ ของขยะ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	ปริมาณ ขยะ
จำนวน อลูมิเนียม (ชิ้น/วัน)			
0	1,023	86.5	0
1	104	8.8	104
2	35	2.9	70
3	8	0.7	24
4	0	0	0
5	13	1.1	65
6	0	0	0
7	0	0	0
8	0	0	0
9	0	0	0
10	0	0	0
รวม	1,183	100.0	263

ชนิดและปริมาณ ของขยะ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	ปริมาณ ขยะ
จำนวนขวดน้ำ (ชิ้น/วัน)			
0	189	16.0	0
1	543	45.9	543
2	297	25.1	594
3	37	3.1	111
4	27	2.3	108
5	69	5.9	345
6	16	1.4	96
7	4	0.3	28
8	0	0	0
9	0	0	0
10	0	0	0
รวม	1,183	100.0	1,825

ชนิดและปริมาณ ของขยะ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	ปริมาณ ขยะ
จำนวนขยะทั่วไป (ชิ้น/วัน)			
0	121	10.2	0
1	286	24.2	286
2	596	50.4	1,192
3	68	5.7	204
4	3	0.3	12
5	100	8.4	500
6	9	0.8	54
7	0	0	0
8	0	0	0
9	0	0	0
10	0	0	0
รวม	1,183	100.0	2,248

ชนิดและปริมาณ ของขยะ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	ปริมาณ ขยะ
จำนวนขยะ อันตราย (ชิ้น/วัน)			
0	1,011	85.5	0
1	100	8.4	100
2	49	4.1	98
3	14	1.2	196
4	3	0.3	12
5	6	0.5	30
6	0	0	0
7	0	0	0
8	0	0	0
9	0	0	0
10	0	0	0
รวม	1,183	100.0	436

จากตารางพบว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลพงศ์
ประศาสน์ มีการประกอบอาชีพที่มากที่สุด คือ ทำไร่ รองลงมา
คือ ทำนา และ รับจ้างทั่วไป ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่
มากที่สุด คือ 10 ปีขึ้นไป รองลงมา คือ 5-10 ปี และ น้อยกว่า
5 ปี ตามลำดับ วิถีจัดการขยะที่ประชาชนเลือกใช้มากที่สุด คือ
การคัดแยก รองลงมา คือ การเผา และ การทำปุ๋ย ประเภท

ขยะที่พบมากที่สุด คือ ขยะรีไซเคิล ได้แก่ ขวดพลาสติก ขวด
แก้ว รองลงมาคือ ขยะอินทรีย์ ผลการคัดแยกที่มากที่สุด คือ
คัดแยกเพื่อนำไปขาย ปริมาณขยะอินทรีย์มากที่สุด คือ 1
กิโลกรัม/วัน รองลงมา คือ 0 และ 2 กิโลกรัม/วัน จำนวน
พลาสติกจากการสำรวจมากที่สุดคือ 2 ชิ้น/วัน รองลงมา คือ 5
และ 0 ชิ้น/วัน จำนวนขวดแก้วมากที่สุด คือ 1 ชิ้น/วัน รองลงมา
คือ 2 และ 0 ชิ้น/วัน ปริมาณกระดาษจากการสำรวจมากที่สุด
คือ ไม่พบว่ามีก้างจากครัวเรือน รองลงมา คือ 1 และ 2
กิโลกรัม/วัน จำนวนอลูมิเนียมจากการสำรวจมากที่สุดคือ ไม่
พบว่ามีก้างจากครัวเรือน รองลงมาคือ 1 และ 2 ชิ้น/วัน
จำนวนเหล็ก ทองแดง สังกะสีจากการสำรวจมากที่สุดคือ ไม่
พบว่ามีก้างจากครัวเรือน รองลงมาคือ 1 และ 2 ชิ้น/วัน
จำนวนขวดน้ำมากที่สุด คือ 1 ชิ้น/วัน รองลงมาคือ 2 และ 0
ชิ้น/วัน จำนวนขยะทั่วไปมากที่สุด คือ 2 ชิ้น/วัน รองลงมาคือ
1 และ 0 ชิ้น/วัน จำนวนขยะอันตรายจากการสำรวจมากที่สุด
คือ ไม่พบว่ามีก้างจากครัวเรือน รองลงมา คือ 1 และ 2
ชิ้น/วัน ตามลำดับ

อภิปรายผล

จะเห็นได้ว่าปริมาณขยะที่ถูกทิ้งในแต่ละวันจาก
ครัวเรือนมีประมาณ 2 – 3 ตัน/วัน โดยเฉพาะขยะอินทรีย์มี
ปริมาณมากกว่า 1 ตัน/วัน ซึ่งขยะประเภทนี้ครัวเรือนสามารถ
นำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้ เช่น นำไปหมักทำปุ๋ยหรือก๊าซ
ชีวภาพใช้สำหรับการทำเกษตรกรรมหรือใช้เป็นพลังงาน
ทดแทนในครัวเรือนได้ สำหรับขยะประเภทที่เป็นขยะรีไซเคิล
ได้แก่ ขวดน้ำพลาสติก ขวดแก้ว กระดาษ ครัวเรือนสามารถ
นำมาคัดแยกเพื่อนำไปขายเป็นรายได้ของครอบครัว และ
สำหรับขยะอันตราย องค์การบริหารส่วนตำบลไร่โคกเป็น
ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดเก็บและกำจัดต่อไป

จากการสำรวจข้อมูลจะเห็นได้ว่า ถึงแม้ครัวเรือนจะ
มีการคัดแยกขยะเพื่อนำไปขาย แต่สำหรับขยะที่ไม่สามารถ
นำไปขายได้ครัวเรือนยังคงใช้วิธีการเผากลางแจ้งถึงร้อยละ
23.9 ซึ่งเป็นวิธีการกำจัดขยะที่ไม่ถูกต้องตามหลักสุขภาพ
และอาจนำไปสู่ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมตามมาได้
ดังนั้นจึงองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการปรับปรุงวิธีการ
กำจัดขยะมูลฝอยดังกล่าวให้ถูกต้องและเหมาะสมอย่าง
เร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุธิดา จันทะเอ (2549)
ซึ่งได้ทำการศึกษาฐานข้อมูลขยะเทศบาลในเขตภาคกลาง
ของประเทศไทย พบว่าโดยส่วนใหญ่ระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่
ใช้มากที่สุดจะเป็นระบบเทกองและเผากลางแจ้งถึงร้อยละ
82.28 ดังนั้นระบบกำจัดขยะมูลฝอยจำเป็นต้องได้รับการ
ปรับปรุง

สรุปผลการวิจัย

จากการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จำนวน 1,183 ครัวเรือน พบว่า โดยส่วนใหญ่ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลพงศึประศาสน์ประกอบอาชีพทำไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.7 รองลงมาคือ ทำนา คิดเป็นร้อยละ 21.6 และประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 94.4 ประชากรส่วนใหญ่มีวิธีการจัดการขยะในครัวเรือนโดยการคัดแยกเพื่อนำไปขาย คิดเป็นร้อยละ 61.9 รองลงมาคือ การเผา และนำไปทำปุ๋ย คิดเป็นร้อยละ 23.9 และ 10 ตามลำดับ ประเภทของขยะที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ขยะรีไซเคิล ได้แก่ ขวดพลาสติก ขวดแก้ว กระดาษ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 69 รองลงมาคือ ขยะอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 31

ปริมาณขยะอินทรีย์ที่ถูกทิ้งโดยครัวเรือนทั้งหมด 1,427 กิโลกรัม/วัน จำนวนพลาสติกที่ถูกทิ้งทั้งหมด 3,552 ชิ้น/วัน จำนวนขวดแก้วที่ถูกทิ้งทั้งหมด 1,868 ชิ้น/วัน ปริมาณกระดาษที่ถูกทิ้งทั้งหมด 668 กิโลกรัม/วัน จำนวนอลูมิเนียมที่ถูกทิ้งทั้งหมด 263 ชิ้น/วัน จำนวนเหล็ก ทองแดง สังกะสีที่ถูกทิ้งทั้งหมด 76 ชิ้น/วัน จำนวนขวดน้ำที่ถูกทิ้งทั้งหมด 1,825 ชิ้น/วัน จำนวนขยะทั่วไปที่ถูกทิ้งทั้งหมด 2,248 ชิ้น/วัน และจำนวนขยะอันตรายที่ถูกทิ้งทั้งหมด 436 ชิ้น/วัน

จะเห็นได้ว่าปริมาณขยะที่ถูกทิ้งจากครัวเรือนในแต่ละวันนั้นมีปริมาณรวมแล้วค่อนข้างมาก ซึ่งจะกลายเป็นภาระที่องค์การบริหารส่วนตำบลพงศึประศาสน์ต้องรับผิดชอบในการกำจัดขยะเหล่านั้นอย่างถูกวิธีต่อไป ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทสำคัญในการดำเนินโครงการด้านการจัดการขยะ เช่น อบรมการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง อบรมการสร้างควมตระหนักด้านขยะให้แก่ชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้แนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชน แนวทางการลดปริมาณขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชน จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะสามารถช่วยลดปริมาณขยะเหล่านั้นลงไปได้ โดยการให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือนและในชุมชนอย่างถูกวิธี และผู้นำชุมชนมีบทบาทที่สำคัญในการประชาสัมพันธ์และแนะนำให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ดำเนินโครงการรณรงค์การกำจัดขยะและการคัดแยกขยะทุกครัวเรือนก่อนทิ้งลงถังขยะ รวมทั้งแนวทางการนำมาใช้ซ้ำโดยการให้ความรู้แก่ประชาชนในการนำสิ่งของหรือขยะมูลฝอยมาใช้ใหม่หรือใช้ซ้ำให้ถูกวิธี การรณรงค์หรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจถึงประโยชน์ของการนำสิ่งของที่มีอยู่ในครัวเรือนกลับมาใช้ใหม่ แนวทางการซ่อมแซมใหม่โดยการจัดให้มีหน่วยบริการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ในครัวเรือนที่ชำรุดเสียหาย และการจัดตั้งกลุ่มการเรียนรู้ของ

ชุมชนเพื่ออบรมการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ในครัวเรือนบางชนิด แนวทางการนำกลับมาใช้ซ้ำโดยการส่งเสริมให้ความรู้แก่ชุมชนในการแปรรูปขยะมูลฝอยในครัวเรือน แนวทางการหลีกเลี่ยงโดยการรณรงค์ให้มีการใช้วัสดุที่ทำจากธรรมชาติทดแทนวัสดุที่ทำลายยาก ยกตัวอย่าง การใช้ภาชนะที่ทำขึ้นจากเส้นใยธรรมชาติ เช่น โยสับปะรด ในการใส่อาหารแทนกล่องโฟม เป็นต้น การส่งเสริมให้มีการใช้ขยะเปียก จำพวกเศษผัก ผลไม้ หญ้าหรือเศษอาหารที่เหลือทิ้งนำมาทำเป็นน้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยชีวภาพแทนการใช้ปุ๋ยเคมีหรือยาฆ่าแมลง และหมักทำก๊าซชีวภาพเพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทนในครัวเรือนได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

กระบวนการจัดเก็บและรวบรวมฐานข้อมูลขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนที่ได้ สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจวางแผนและดำเนินการจัดการขยะอย่างเหมาะสมกับบริบทของชุมชน ได้แก่

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ควรจัดให้มีการศึกษาส่งเสริมและจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและควรใช้หลักการลดปริมาณขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดโดยใช้หลัก 5R (ดาวรุ่ง สังข์ทอง 2539 : 16) อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

ควรมีการรณรงค์ส่งเสริมให้ครัวเรือนมีถังขยะไว้สำหรับเพื่อแยกขยะที่บ้านของตนเอง ให้บ้านแต่ละหลังมีถังขยะ 3 ถัง คือ ถังขยะเปียก ถังขยะแห้ง และถังขยะรีไซเคิลเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมขยะ

ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดภาชนะรองรับขยะมูลฝอยให้มีปริมาณเพียงพอกับปริมาณขยะมูลฝอยและควรมีการเตรียมการความพร้อมในด้านบุคลากร อุปกรณ์ รถและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ควรดำเนินการจัดตั้งศูนย์รวบรวมขยะรีไซเคิลเพื่อเป็นจุดศูนย์กลางในการดำเนินการรับ-แลกขยะรีไซเคิลจากครัวเรือน เพื่อความสะดวกและเป็นระเบียบเรียบร้อย

ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลควรนำขยะมูลฝอยแต่ละพื้นที่มาทิ้งรวมกันและจัดทำระบบการฝังกลบให้ถูกหลักสุขาภิบาล ควรมีการจัดตั้งศูนย์คัดแยกขยะมูลฝอย หรือธนาคารขยะ และมีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยดีดีเชื้อ และขยะอันตรายโดยการเผาตามหลักสุขาภิบาลเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการสำรวจข้อมูลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทราบปริมาณขยะที่ถูกทิ้งจากครัวเรือนในแต่ละวัน ปริมาณขยะที่ถูกกำจัดออกไปจากพื้นที่ และปริมาณขยะที่ยังตกค้างรอการกำจัด เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนดำเนินการของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2559). **แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. 2555-2559**. กองแผนงานและประเมินผล กรมควบคุมมลพิษ, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- दारुंग สังข์ทอง. (2539). **การวิเคราะห์ปริมาณโลหะหนักบางชนิดและธาตุอาหารหลักในปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และดิน**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนูธิดา จันทะเอ. (2549). **ฐานข้อมูลขยะเทศบาลในเขตภาคกลางของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2561, จาก <http://tdc.thailis.or.th>